Csutak Gabi

Utószezon

Anyával tavirózsák között lebegünk. Úszókarikával a derekunk körül nézzük az eget. A temetés után kért meg, hogy utazzak vele apa helyett. Minden évben ide jöttek, mindig ugyanakkor, és már hónapokkal ezelőtt befizették. Nézem, ahogy a lágy hanglejtésű turisták hasa ellipszis alakban domborul a fémkapaszkodók körül. A tó langyos, mint a magzatvíz. Négy nyelven tájékoztat a hangosbemondó, hogy minimum két méter, maximum harmincnyolc méter víz van alattunk. Az előtérben felállított maketten jól látszik, hogy a tölcsér alakú mélység könnyedén beszippanthatná a szimmetrikusan elhelyezett faépületeket. Az elszántabbak pont a tölcsér szája fölé tömörülnek, mert állítólag ott hatékonyabb a gyógyvíz. Azon a részen senki nincs egészen magánál. Puhán lógnak a pasztellszínű karikákon, válluk a fülükig csúszik, a szegycsontjuk fölötti felpuhult húsba mélyesztik állukat. Egy fiatal fiút külön azért fizetnek, hogy egy csónakból figyelje őket. Evezőjét készenlétben tartja, hogy megbökdösse az oldalukat, ha túlságosan elernyednének. Anya a sekélyebb vízhez ragaszkodik, ahol a tavirózsák liánszerű gyökerei még leérnek a tó aljára.

Beúszunk a központi faépítmény cölöpjei közé. Óvatosan evickélünk, hogy ne kelljen hozzáérnünk a nyálkás felületekhez. Középen kitágul a tér, olyan, mintha egy elárasztott pincében, vagy inkább parkolóházban lennénk. Az egyik falnál egyenlő távolságra hét tábla, mindegyiken egy csengő ikonja és egy jobbra mutató nyíl. A csengők alatt egy-egy vendég áll, mögöttük pedig legalább húszan várnak a sorukra. Egy hosszú fémrúdba kapaszkodnak, szorosan egymás mellett. A derekukra tekert karikák fülsértően csikorognak, amikor véletlenül egymáshoz érnek. Anyát óvatosan terelem magam előtt a polifoamnál fogva, míg bele nem kapaszkodik a korlátba a sor végén. Messziről olyan lehet, mintha egy pasztellszínű tüllökbe öltözött balettkar próbájára tévedtünk volna.

Egyszer csak megszólal egy csengő, mire a táblák alatt álldogálók eggyel tovább lépnek a nyilakat követve. Nyomukban az egész sor előrébb evickél. Anya olvasta a prospektusban, hogy víz alatt masszírozzák azokat, akik a táblák alatt állnak. A csengő három percenként szólal meg, mindenki katonás rendben halad előre, és átadja a helyét a következőnek. Az arckifejezésekből próbálom kikövetkeztetni,

hogy mi is történhet a víz alatt, de mindenki tévébemondó tekintettel néz egy pontot valahol a fejünk fölött. Anya szerint görgők vannak a lábuk alatt, amilyet a teleshopban látott, vagy valamilyen szerkezet dörzsöli a hátukat gumírozott huzalokkal. Én inkább azt képzelem, hogy miniatűr tájföldi lányok kényeztetik őket latex búvárruhában. Egyszer láttam egy idős házaspárt, akiket szintén csinos keleti lányok ültettek ki egy kirakatba. Akváriumba lógatott lábfejük körül halak cikáztak, és mohónették le róluk az elhalt hámsejteket. Ők is ugyanígy néztek maguk elé, mint két viaszszobor, mintha semmit nem érzékelnének abból, ami a víz alatt történik.

A mögöttem ringatózó öregasszony nekem ütődik az úszókarikájával. A lehető legszemrehányóbb arccal fordulok hátra, mire ő vicsorogva megmutatja az új fogait, és rám kacsint. A kedves édesanyja, kérdezi anyám felé biccentve, és megint kacsint. Bólintok, és gyorsan hátat fordítok neki. Fülsiketítően odadörzsöli az úszókarikáját az enyémhez. A legszívesebben messzire penderíteném, mint egy frizbit. Milyen kedves fiú maga, hogy elkísérte az édesanyját, mondja, és az arcom felé nyúl. Csontos ujjain összekoccannak a víztől elszíneződött gyűrűk. Ha a karikák nem választanának el minket, mutató és középső ujja közé csippentené az arcom, mint gyerekkoromban a szomszéd nénik, és csücsörítve gügyögné, hogy egyem meg a szívedet, rágjam meg a májadat.

Megpróbálok odahajolni anyához, hogy a fülébe súgjam, inkább megvárom a kinti részen, de a karikák miatt ez sem megy. Magam felé fordítom, és intek a kijárat felé. Nem érti, mit akarok. Ő sosem állna ki egy sorból, ahol már ennyi ideje vár, mint ahogy semmilyen körülmények között nem mondana le egy üdülésről, ha már befizette. Egyre hevesebben mutogatok a kijárat felé, mint egy veszekedő süketnéma. Persze fiam, menj csak nyugodtan pisilni, mondja végül anyám a kelleténél hangosabban. Leveszem a derekamról a karikát, és otthagyom. Hosszan elnyújtott karcsapásokkal siklom ki az épület alól. Amint elérem a sekély szakaszt, majdnem beleütközöm két öregbe. Tüdőszínű karikáikba kapaszkodva észrevétlenül ékelődtek a hasonló árnyalatú tavirózsák közé. Lágyan ringatóznak, mint a korai hullafoltok.

Anya ragaszkodik hozzá, hogy pontban egykor menjünk ebédelni. Amint belépünk az étterembe, megcsap valami émelyítő szag. Fintorogva ülünk le az asztalunkhoz. A csokornyakkendős pincér előzékenyen odalibben, és egy csigavonalba tekert füstölőt tesz a terítő közepére. „Ezzel akarják elnyomni a szagot! Micsoda módszer!”, mondja anya, mintha csak magában beszélne. A szag közben egyre csak

erősödik, és akkor a legelviselhetetlenebb, amikor a huzat felénk tereli a kékes füstöt. A pincér közben már az ebédlő másik végében osztogatja a kis tekercseket. A miénket gyorsan átteszem a szomszéd asztalra. A pincér máris odajön, és visszarakja elénk. Mire megszólalnék, ismét a terem másik végében van. Fontoskodva söpri le a morzsákat egy konyharuhával. Én arra készülök, hogy ismét áttegyem a füstölőt szomszéd asztalra, de félúton abbahagyom a mozdulatot, és egy morzsát görgetek ide-oda a terítőn. Eszembe jut az a két nő a villamoson: az egyik kinyitotta a tolóablakot, mire a mögötte ülő visszanyomta, az első megint kinyitotta, a második megint visszacsukta. Ezt újra és újra elismételték. Egyre dühösebben csikorgatták ide-oda, és egyre hangosabban nyögtek és sóhajtoztak közben. Amikor tizenegy megálló után le kellett szállnom, még semmi nem utalt rá, hogy valaha is abba akarnák hagyni.

Anya tekintete idegesen cikázik ide-oda köztem és a pincér között. Engedelmesen felemelem a karomat, és várok. A pincér egyre dühödtebben csapkodja az asztalokat a kendővel. A karom kezd zsibbadni, ezért kitámasztom a másik kezemmel. Hirtelen látom magam kívülről: olyan vagyok, mint egy túlbuzgó kisdiák, akit nem akarnak felszólítani. Úgy teszek, mintha csak meg akartam volna masszírozni a bicepszemet, néhányszor megszorítom, végzek egy-két karkörzést, majd leengedem és rázogatom mindkét karomat. Anya kinéz az ablakon, hogy ne lássa, mit csinálok.

Amikor a pincér kihozza a levest, megmarkolom a csuklóját. Emelt hangon kérem, hogy vigye el a füstölőt, mert nem bírjuk a szagát. Azt mondja, nem teheti, ez előírás a szúnyogok miatt. Láthattam is az előbb, hogy mennyit agyoncsapott. Még jobban megszorítom a csuklóját, és kikérem magamnak, hogy ne szórakozzon velem, hiszen fényes nappal van. A pincér ide-oda tekeri a karját, hogy enyhítsen a szorításon, és sírós hangon rimánkodik, hogy higgyek neki, az utóbbi néhány napban riasztó mértékben elszaporodtak a vérszívók, senki sem érti, hogy történhetett, ő már tizenöt éve itt dolgozik, de még nem látott ilyen inváziót, tegnap egy vendéget úgy összecsíptek, hogy elvitték a mentők, és igen, ahogy mondanom tetszett, fényes nappal, amúgy ha őt kérdezem, ez egy mutáns faj lehet, a globális felmelegedés miatt, és minden bizonnyal Lyme-kórt és még ki tudja milyen fertőzéseket terjeszt, ne kényszerítsem, hogy tovább részletezze, ő igazán megpróbálta a lehető legdiszkrétebben …, de higgyem el, ez nem tréfadolog, ezért kérve kér, hogy a saját jól felfogott érdekünkben, hagyjuk az asztalon a füstölőt. Lefejti elfehéredett ujjaimat a csuklójáról,

és eltűnik a konyhába vezető csapóajtó mögött. Anyával bután nézünk utána.

Délutánra a sétálóutca van betervezve. Anya annak ellenére ragaszkodik a programhoz, hogy végig fel van szedve a burkolat, és fapallókon kell egyensúlyoznunk. Itt is mindenhol a pasztellszínű karikákat árulják, pedig már most szinte mindenkinek lóg egy a nyakában, és tele vannak velük az egyenlő távolságra elhelyezett hirdetőtáblák is, amiken az üdülőtelep önmagát reklámozza. Az egyiken egy nő életét összegzi néhány karikatúra: kislány, mobilozó tini, titkárnő, háziasszony, ősz hajú néni. Az utolsó képkockán az öregasszony úszókarikára cseréli a járókeretét, és boldogan beugrik a tóba. Ha volna túlvilág, szerintem is pont ilyen lenne.

Megint elhaladunk a fürdő egyik bejárata előtt. A virágágyás szélén két nagy lábnyom, mint a török vécékben, fölöttük felirat: selfiepoint. A fürdőből távozó vendégek itt is engedelmesen várnak a sorukra. Annyira elernyedtek a vízben, hogy nem képesek maguktól eldönteni, hol fényképezzék le magukat.

A cukrászdában már nem lepődünk meg a tömény füstölőszagon. Megadóan bekanalazzuk a kámfor ízű krémeseket, mielőtt anyám ismerteti a további programot. Elővesz egy térképet, amin több múzeum is be van jelölve. Apának volt ez a szokása, hogy mindig minden kiállítást meg akart nézni. Anya igyekezett kivonni megát, amikor csak tehette. Erre most itt görnyed a térképp fölött a rossz szemüvegével, és szótagolva olvassa, hogy mi mindent fogunk megnézni.

Az összes múzeum egyetlen nagy vállalkozás, nem is nagyon lehet az egyes kiállításokat megkülönböztetni egymástól. Úgy tűnik, az egyetlen cél a lehető legtöbb tárgy felhalmozása. Tányérok, nippek, borsdarálók, bicskák, söralátétek, Barbie babák, macik, lámpák, korcsolyák, csipkézett műanyagterítők, kiskanalak, mérlegek, harapófogók, rádiók, tésztaszaggatók, nagyítók, sörnyitók, üveghalak, Moncsicsik, sípoló kacsák, kések, bárdok, sodrófák. Időnként felfedezhető valamiféle rendszerezés, például a kotyogós kávéfőzők vagy a Kindertojás-figurák egy helyre tömörülnek, de ahogy haladunk egyik teremből a másikba, egyre csak hömpölyögnek felénk a tárgyak, válogatás nélkül, teljesen értelmetlenül.

Anya néha rámutat egy-egy darabra, többnyire olyasmire, ami neki is van otthon. Ha lenne túlvilág, ő ezt a helyet választaná. Fejest ugrana valamelyik halomba. Apával gyakran veszekedtek azon, hogy semmit sem hajlandó kidobni, és erre tessék: itt csak úgy zúdul felé a több ezer visszaigazolás egy igazi múzeumban, ahol igazi belépőt kell fizetni.

Én alig kapok levegőt. A salétromos falak egyre közelebb húzódnak egymáshoz, a tárgyak egyre jobban összepréselődnek, olyan sűrű rajtuk a por, hogy össze is ragadnak, egy milliméternyi hely sem marad szabadon a falakat beborító polcokon. Aztán már a plafont is ellepik: gyerekkocsik, triciklik, szánkók és felfújható gumicsónakok lógnak fejjel lefelé, majd a szigszalaggal odarögzített plüssállatok is egyre tömöttebb sorokban közelednek. Egyszer csak feltűnik egy porcelánfejű baba is, megkerüli a csillárt, és ritmikusan kúszik felém, a feje közben körbe-körbe forog.

Mire átvergődünk az utolsó múzeumon is, besötétedik. Az utcán nincs senki rajtunk kívül, csak messzebb a feltúrt sétálóutca fölött gomolyog egy porfelhő, mintha egy nagyon gyors kocsi járt volna arra. Száz méterre vagyunk a panziótól, amikor elhalad mellettünk egy kisteherautó. Gázmaszkot viselő overallos alak áll a platón slaggal a kezében, amiből valami csípős szagú por árad szerteszét. Pár másodperc múlva már semmit sem látunk. Köhögve és könnyezve támolyogunk be a panzióba. A recepciós széttárja a karját, szerinte itt mindenki tudja, hogy ilyenkor nem szabad kimenni az utcára, mert irtják a szúnyogokat. Anya felrohan a szobába, percekig Visine-t csepegtet a szemébe, miközben fennhangon fogalmazza a panaszbejelentés szövegét. Lefekvés előtt bekapcsolja a tévét, azt mondja, csak így tud elaludni. Meglepően könnyen belealszom egy kávéreklám andalító zenéjébe. Álmomban én vagyok a csónakos fiú, de nincs nálam a lapát, amivel szükség esetén megbökhetném a félájult turistákat. Rettegve figyelem, nehogy valaki kicsússzon a karikájából.

Anya kiáltására ébredek. Az arcát beborító szúnyogcsípéseket nézi a tükörben. Feltápászkodom, és látom, hogy engem is összecsíptek. Pár másodpercig bután bámuljuk a tükröt, majd amikor összetalálkozik a tekintettünk, váratlanul kirobban belőlünk a nevetés. Az ő éles vihogása és az én száraz göcögésem hirtelen összecsap a fejünk fölött, majd öblös hahotává mélyülve verődik vissza a falakról, arcunkon majdnem szétreped a viszkető bőr, mi mégis hátravetett fejjel gurgulázunk, nyálunk szerteszét fröccsen, mélyen előre hajolunk görcsbe rándult rekeszizmunkra szorítva tenyerünket, aztán megint hátra dőlünk, amennyire csak tudunk, mintha ki akarnánk harapni a plafonból egy darabot, aztán megint előre, tapogatjuk a hasunkat, az oldalunkat, mindjárt szétfeszít a túl gyorsan kapkodott levegő, anyám szeméből folynak a könnyek, megpróbálja letörölni, de úgy rázkódik, hogy szétkeni az arcán a szemfestéket, egyre rekedtebb hangok buggyannak ki a torkunkból, anyám szájának már nincsenek kontúrjai, a vonagló

üregben megcsillannak a régi amalgám tömések, nyelve hátracsúszik és a torkában pulzál, mintha belülről akarná megfojtani, az én könnyeim is kibuggyannak, szeretném abbahagyni a rázkódást, de nem megy, mint amikor begörcsöl a vádli, és lehetetlen elernyeszteni, és úgy fáj, mintha a sejtek megkövesedtek volna, és mindjárt porrá zúzódnának, a rekeszizmom már nem az enyém, kontrolálhatatlanul rángatózik, mint egy kísérleti béka, amibe áramot vezettek. Soha nem fogjuk abbahagyni.

A novella a Hévíz folyóirat 2019/3. számában jelent meg